

Geistės Marijos Kinčinaitytės personalinė paroda „Nusėta juodomis dulkėmis“

2025.05.06 – 2025.05.31

Per pasakojimus, vaizdus, žemėlapius ir spėliones Mėnulis tapo „vieta“ dar prieš žmogui žengiant ant jo paviršiaus, o nuo XX a. 7-ojo dešimtmečio pabaigos – ir kelionės tikslu. Planetų kūnus tyrinėjantys mokslininkai šiuos tolimus *objektus* paverčia *vietais*. Antropologė Lisa Messeri šį procesą vadina planetine „vietokūra“¹ – kai planetos (j)si)vaizduojamos kaip žmonėms arba viršžmogiškoms būtybėms gyventi tinkamos erdvės, sykiu kuriant atitinkamus naratyvus ir žemėlapius. Beribės kosmoso platybės tarsi sutraukiamos, pritaikant jų mastelį žmogiškosioms patirtims bei troškimams ir taip transformuojant jas į erdvę, skirtą ambicijoms bei siekiams puoselėti.

Parodoje „Nusėta juodomis dulkėmis“ Geistė Marija Kinčinaitytė atskleidžia ir permąsto „kosmoso vietokūros“ veiksmą. Pasitelkdama fotografiją, judančius vaizdus ir postfotografinius archyvus, menininkė tyrinėja ir spekuliuoja, kaip mokslinių infrastruktūrų ir įvairinimo technologijų pagalba žmonės pavertė Mėnulį jiems vis labiau pažinia vieta. Eksponuojamuose kūrinuose taip pat analizuojama technoutopinė logika, pagal kurią Mėnulis apibrėžiamas ir kaip išteklių gavybos lokacija. Šaltas, beoris, (kol kas) negyvenamas ir svetimas dangaus kūnas tampa pažįstamu: taip sukuriama trumpalaikis artumo jausmas, beregint išnykstant ir vėl sukuriantis mums neįtikojamas, paslaptingo nepasiekiamumo įspūdis.

Parodoje atkuriamos ir performuojamos 1961–1972 m. vykdytų JAV „Apollo“ misijų archyvinės nuotraukos. Darbuose „Be pavadinimo (Mėginys 10048)“ ir „Be pavadinimo (Mėginys 61135)“ mėnulio fragmentai atrodo tarsi išdėstyti dokumentacijai – natūralus kraštovaizdis transformuojamas į duomenų pavyzdžius. Kaip pastebi Estelle Blaschke ir Armin Linke², fotografijos kaip informacinės technologijos raida suformavo ir mokslines „objektyvumo“ bei „tiesos“ sampratas. G. M. Kinčinaitytės rekonstrukcijos priešinasi šiai įrodymais grįstai logikai – jos lėtina žvilgsnį ir atskleidžia šiuos vaizdus kaip funkcinius įrankius planetų valdymo infrastruktūrose.

Menininkės peizažų fotografijos parodoje tampa erdve, kurioje pranyksta riba tarp Žemės ir Mėnulio. Serijose „Be pavadinimo“ (2023–2025) ir „Be pavadinimo“ (1972–2025) vaizdai iš Mėnulio vietų, kuriose ketinama išsilaipinti, egzistuoja drauge su Islandijos lavos laukų ir geoterminių vietovių nuotraukomis – šios vietos jau ilgą laiką naudojamos simuliuojant kitų planetų tyrimus. „Apollo“ astronautai savo kosminėms kelionėms treniravosi netoli Askijos ugnikalnio, o šiandien tos pačios vietovės tampa erdvėmis kuriant buveinių simuliacijas ir testuojant įrangą prieš būsimas misijas.

¹ Lisa Messeri, *Placing Outer Space: An Earthly Ethnography of Other Worlds* (Daramas: Duke University Press, 2016).

² Estelle Blaschke and Armin Linke, *Image Capital* (2022–2023), internetinis leidinys, <https://image-capital.com/imaging/>.

Šios fotografijos, paremtos mokslinė analoginio lauko tyrimo logika, dezorientuoja ir sykiu skatina spekuliuoti. Juodo bazalto apsuptyje galima beveik patikėti, kad esi Mėnulyje – taip, kaip mokslininkai teigė atsidūrę Marso dykumos tyrimų stotyse.³ Ši „dviguba Mėnulio ir Žemės ekspozicija“, pasak L. Messeri, veikia kaip laiko ir vietos sugretinimas: vaizduojami kraštovaizdžiai atrodo vienu metu ir žemiški, ir nežemiški – įsivaizduojamos Mėnulio ateitys, projektuojamos dabarties peizažuose.

Tas pats dvejojimas itin ryškiai matomas skulptūrinėje videoinstaliacijoje „Pelenų sluoksniai (Izabelei)“ (2025), kurioje kamera slenka Islandijos kraštovaizdžiais tarsi sekdamą ką tik Mėnulyje išsilaipinusio žmogaus žvilgsnį. Vulkaninių uolienų sluoksniai, šėlstančios bangos ir skilinėjantis ledas mirguliuoja, išryškėdami ir vėl pranykdam. Nufilmuota „Super 8“ kamera, kino juosta nepaklūsta skaitmeninės raiškos skaidrumui ir autoritetui, o grūdėta tekstūra, raudonos atmosferos ir slėpingas garso takelis dar labiau sustiprina dezorientacijos įspūdį. Čia kraštovaizdžiu nevaikščiujama, jis nėra aktyviai tyrinėjamas – tik lėtai, bene vangiai stebimos behorizontės platybės. Taip filmas tampa tarsi hauntologiniu pasakojamuoju įrašų – parengtu tyrinėtojo, kuris taip ir nepasirodo, pakibęs dviguboje Mėnulio ir Žemės ekspozicijoje.

Naujojo kosmoso amžiaus lenktynių kontekste, paroda „Nusėta juodomis dulkėmis“ siūlo kritišką „kontrviziją“. Autorės darbai narsto instrumentus, nesėkmes ir troškimus, glūdinčius vaizduose, kurie formuoja mūsų planetinę vaizduotę. Regolitu padengtas Mėnulis iškyla kaip pažinimo paviršius, spekuliacijų reljefas ir išteklių geismo teritorija. Jo mirguliuojančiose ekspozicijose ir neapgyvendintose geografinėse plotmėse Žemė repetuoja mėnuliškumą, o percepcija užleidžia vietą abejonėms. Šios dulkės atveria erdvę, kurioje galime priešintis technoutopinėms fantazijoms, formuojančioms esamas planetų ateities vizijas.

Teksto autorė: Ana Prendes

Teksto redaktorė: Alexandra Bondarev

Geistė Marija Kinčinaitytė (g. 1991 m.) – menininkė ir tyrėja, Kembridžo universitete įgijusi kino ir ekrano studijų daktaro laipsnį. Jos tyrimų laukas apima šiuolaikinę filosofiją, fotografiją ir judančių vaizdų instaliacijas. G. M. Kinčinaitytės vaizdokūros praktika pasižymi susidūrimais su neįjauka – kažkuo, ką galima apibūdinti ir kaip išėjimą iš komforto zonos – savęs, žmogaus, įpročių, buveinės ar terpės, – ir kaip budrią parengtą susidurti su reiškiniais ar būtybėmis, kurios dar tik bus identifikuotos. Menininkės vizualioji praktika grįsta tyrinėjimo metodu – tarsi ateivių antropologė, ji tiria skirtingas aplinkas ir tai, kas egzistuoja už žinojimo ribų. Nuo 2014 m. jos darbai eksponuoti personalinėse ir grupinėse parodose Lietuvoje, Jungtinėje Karalystėje, Norvegijoje, Taivane, Pietų Korėjoje bei Kinijoje.

³ Lisa Messeri, *Placing Outer Space: An Earthly Ethnography of Other Worlds* (Daramas: Duke University Press, 2016).

Geistė Marija Kinčinaitytė's solo exhibition *Littered with Black Dust*

06.05.2025 – 31.05.2025

Through stories, images, maps, and speculations, the Moon became a place before we stepped on its surface. Since the late 1960s, it has also become a destination. Scientists studying planetary bodies transform these distant *objects* into *places*. Anthropologist Lisa Messeri calls this planetary 'place-making'¹: the process of narrating, visualising, mapping, and imagining them as habitable, either by humans or more-than-humans. The vastness of the cosmos becomes a stage for aspiration, scaled to the human experience and desire.

In *Littered with Black Dust*, Geistė Marija Kinčinaitytė exposes and reframes the act of 'placing outer space'. Using photography, moving image, and post-photographic archives, the exhibition traces and speculates on how scientific infrastructures and imaging technologies have rendered the Moon intelligible. These works also interrogate the techno-utopian logics that frame it as a site of extraction. Cold, airless, and uninhabitable (for now), the Moon shifts from alien to familiar, creating a fleeting sense of intimacy, only to return us – again – to the eerie and unreachable.

Archival photographs from the US Apollo missions from 1961 to 1972 are reproduced and reframed. In *Untitled (Sample 10048)* and *Untitled (Sample 61135)*, lunar fragments appear staged for documentation, transforming what was once a landscape into a data sample. As Estelle Blaschke and Armin Linke observe², the evolution of photography as an information technology shaped scientific ideals of objectivity and truth. Kinčinaitytė's re-enactments resist this evidentiary logic. They slow the gaze and reveal these images as operational tools within infrastructures of planetary governance.

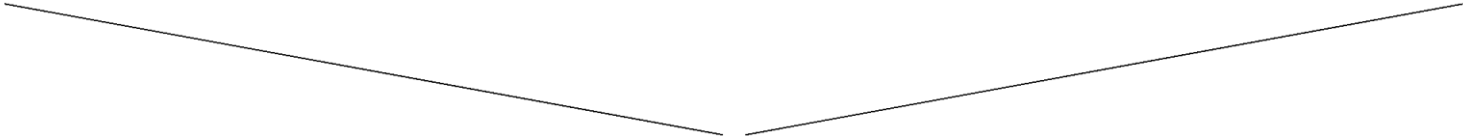
Kinčinaitytė's landscape photography becomes a site of slippage between Earth and Moon. In the series *Untitled (2023–2025)* and *Untitled (1972–2025)*, soon-to-be-landed lunar scenes coexist with Icelandic lava fields and geothermal terrains. These sites have long served as stand-ins for planetary research. Apollo astronauts trained in the region around Askja, Iceland, and today, the same sites support habitat simulations and equipment testing for future extraterrestrial missions.

Drawing on the scientific logic of analogue fieldwork, these images invite disorientation and speculation. Amid the black basalt, one might half-believe they have arrived on the Moon, just as scientists have claimed at sites like the Mars Desert Research Station.³ This 'double exposure' of Moon and Earth, as Messeri argues, becomes a juxtaposition of time and place: the landscapes appear both earthly and otherworldly, projecting imagined lunar futures onto present-day terrains.

¹ Lisa Messeri, *Placing Outer Space: An Earthly Ethnography of Other Worlds* (Durham: Duke University Press, 2016).

² Estelle Blaschke and Armin Linke, *Image Capital (2022–2023)*, online publication, <https://image-capital.com/imaging/>.

³ Lisa Messeri, *Placing Outer Space: An Earthly Ethnography of Other Worlds* (Durham: Duke University Press, 2016).



This doubling culminates in the sculptural video installation *Layers of Ashes (For Isabelle)* (2025). Anchored in place, the camera pans in circular sweeps across Icelandic sites, as if tracing the view of someone newly landed, but never quite arriving. Volcanic strata, crashing oceans, and fractured ice flicker between presence and disappearance. Shot on Super 8, the film resists the clarity and authority of digital resolution. Its grainy texture, intermittently washed in red atmospheres and paired with an eerie soundscape, heightens its disorientation. There is no walking into the landscape; no momentum of exploration. Only observational drift across a horizonless expanse. The film unfolds as a hauntological record of an explorer who never appears, suspended in a double exposure of Moon and Earth.

In the age of the New Space Race, *Littered with Black Dust* proposes a critical counter-imaginary. Kinčinaitytė's works probe the instruments, failures, and longings embedded in the images that shape our planetary imagination. The Moon, covered in regolith, emerges as an epistemic surface, speculative terrain, and site of extractive desire. In its flickering exposures and unsettled geographies, the Earth rehearses the lunar, and perception gives way to doubt. In this dust, we might find a space to resist the techno-utopian fantasies that propel planetary futures.

Text written by Ana Prendes.

Geistė Marija Kinčinaitytė (b. 1991, Lithuania) is an artist and researcher. She holds a PhD in Film and Screen Studies from the University of Cambridge. Her research interests include contemporary philosophy, photography and moving image installations. Kinčinaitytė's image-making practice is defined by encounters with the eerie – something that can be described both as stepping out of the comfort zone – whether of the self, human, habit, habitat, or milieu – and alertness to a yet-to-be-identified presence. Her visual practice is based on an exploratory approach – as an alien anthropologist, she engages with different environments and explores the unknown. Since 2014, her work has been exhibited in solo and group exhibitions in Lithuania, the United Kingdom, Norway, Taiwan, South Korea, and China.